

KANIKUŁA (9) *sb f*

kanikuła (7), **kanikuła** (2); kanikuła *FalZioł* (2), *Oczko* (3), *GrabowSet*, *SarnStat*; kanikuła *Mącz* (2).

k- (6), c- (3); -ku- (6), -cu- (3).

ka- (6), kâ- (1); ka- : kâ- *Mącz* (1 : 1); *koncowe a jasne*.

sg N kanikuła (2). \diamond A kanikułę (4). \diamond I kanikułą (3).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII – XVIII w.*

1. *astron. Psia gwiazda, gwiazda Syriusz w gwiazdozbiornie Wielkiego Psa; największe jej zbliżenie do Słońca w początkach sierpnia uważano w starożytności za przyczynę upałów; Canicula, Procyon Mącz, Cn; Sirius (Anticanis) Mącz; Anticanis (a. Antecanis), Canis Minusculus, Canis Minor Cn [Canicula – Psia Gwiazda Murm 4, BartBydg; – psianka Mymer¹ 2v, BartBydg] (2) : Procyon stella quae et Canicula dicitur vel Syrius Anticanis, Gwiazdą którą kánicułą/ albo pfianką/ albo pfią gwiazdą zową. Mącz 324c, 396b.*

2. *Upały, najgorętszy okres lata; calidi aestatis a. caniculares a. caprificales dies Cn [caniculares dies – psie dni Murm 5, Mymer¹ 2v, BartBydg, Calag; – psie dni, które się o świętej Małgorzacie poczynają a ku świętemu Bartłomiejowi trwają Mącz 33c; aestus Caniculae – psie dni Calag] (6) : Sok z łayna Pfięgo gdy gi w kanikułę zbiera/ z winem zmiefzawłzy/ biegunkę zalthanawia FalZioł IV 6c, IV 36a; Oczko 7v; Gdy w Kánikułę niebá ognie dáią/ Łąki/ role zápalone; Ze polá/ fwych traw/ Rzeki wod zbywáią GrabowSet F4v.*

*W porównaniu (1): To ták o kázdéy rzeczy muśi fie kłufác czytelnik z myślą fwą, tułáiąc fie tám y fám by fzalony w Kánikułę. SarnStat *6.*

Szereg: »zima i kanikuła« (1): iáko wfzyftkim lékárftwam którém zimá y kánikułá podeyżrzána/ ale Ieśień á Wiófná naprzyftoynieyfa Oczko 29.

3. *Pomieszanie zmysłów, szaleństwo, wściekłość (1) : Miéwa kto wielkie głowy záwracánié [...]: máło mu bárzo cieplice pomogą. Rufza kogo Kánikułá/ á odrzeczna mowá: nie tą to wodą/ ále czém infzym rozum mu kieruemy. Oczko 14.*

Synonimy: 1. pies, »psia gwiazda«, psianka; 2. »psia grań«, »psie dni«; 3. szaleństwo.